

Pleidleisiau a Thrafodion – Y Cyfarfod Llawn

Lleoliad y cyfarfod:

Y Siambr – Y Senedd

Dyddiad y cyfarfod:

Dydd Mercher, 24 Ionawr 2024

Amser y cyfarfod: 13.30

Gellir gwyllo'r cyfarfod ar [Senedd TV](#) yn:

<http://senedd.tv/cy/13683>

185

Cynhaliwyd y cyfarfod hwn ar ffurf hybrid, gyda rhai Aelodau yn Siambr y Senedd ac eraill yn ymuno drwy gyswllt fideo.

1 Cwestiynau i'r Gweinidog Cyllid a Llywodraeth Leol

Dechreuodd yr eitem am 13.30

Gofynnwyd cwestiynau 1–3 a 5–9. Tynnwyd cwestiwn 4 yn ôl. Gwahoddodd y Llywydd lefarwyr y pleidiau i ofyn cwestiynau i'r Gweinidog ar ôl cwestiwn 2.

2 Cwestiynau i'r Gweinidog Materion Gwledig a Gogledd Cymru, a'r Trefnydd

Dechreuodd yr eitem am 14.20

Gofynnwyd cwestiynau 1–5 a 7–9. Tynnwyd cwestiwn 6 yn ôl. Gwahoddodd y Llywydd lefarwyr y pleidiau i ofyn cwestiynau i'r Gweinidog ar ôl cwestiwn 2.

3 Cwestiynau Amserol

Dechreuodd yr eitem am 15.13

Atebwyd gan Ddirprwy Weinidog y Celfyddydau, Chwaraeon a Thwristiaeth

[Heledd Fychan \(Canol De Cymru\)](#): A wnaiff y Gweinidog ddatganiad am benderfyniad Llywodraeth y DU i wrthod cynnwys y rygbi Chwe Gwlad yn y categori sianeli di-dâl ar gyfer ddibenion darlledu?

Atebwyd gan y Dirprwy Weinidog Newid Hinsawdd

[Natasha Asghar \(Dwyrain De Cymru\)](#): A wnaiff y Gweinidog ddatganiad am yr adolygiad arfaethedig o derfynau cyflymder 20mya?

4 Datganiadau 90 Eiliad

Dechreuodd yr eitem am 15.39

Gwnaeth **Jayne Bryant** ddatganiad am – Mae Cronfa Cardioleg Ysbytai Brenhinol Gwent a Sant Gwynllyw wedi cefnogi cleifion yng Nghasnewydd a'r cyffiniau ers dros 40 mlynedd – maent wedi ail-lansio fel 'Be Heart Happy' (18 Ionawr).

Gwnaeth **John Griffiths** ddatganiad am – Ras 8 Llyswry Rhedwyr Llyswry (21 Ionawr).

Gwnaeth **Sioned Williams** ddatganiad am – 15 mlynedd ers marwolaeth Paul Ridd. Mae Sefydliad Paul Ridd yn helpu i wella canlyniadau iechyd i bobl ag anabledd dysgu yng Nghymru (23 Ionawr).

5 Dadl Frys – Colli swyddi yn Tata Steel a dyfodol y diwydiant dur yng Nghymru

Dechreuodd yr eitem am 15.44

6 Dadl Aelodau o dan Reol Sefydlog 11.21(iv) – Ariannu hosbisau elusennol

Dechreuodd yr eitem am 17.15

Gohiriwyd y bleidlais ar y cynnig o dan yr eitem hon tan y Cyfnod Pleidleisio.

NDM8448 [Mabon ap Gwynfor \(Dwyfor Meirionnydd\)](#)

Cynnig bod y Senedd:

1. Yn nodi:

a) bod darparwyr gofal hosbis elusennol yn chwarae rhan hollbwysig wrth ddarparu gofal a chymorth hanfodol i bobl sydd wedi'u heffeithio gan salwch angheuol ledled Cymru;

b) bod y sector hosbis elusennol yn darparu gofal i fwy na 20,000 o bobl bob blwyddyn, gyda'u gwasanaethau yn cefnogi pobl sy'n marw i aros yn eu cartrefi eu hunain a lleihau derbyniadau i'r ysbyty, gan sicrhau canlyniadau gwell i unigolion a'r GIG;

c) bod costau cynyddol o ran ynni a staff, pwysau ar y gweithlu, a galw cynyddol am ofal cymhleth yn fygythiad dirfodol i gynaliadwyedd y sector;

d) bod 90 y cant o hosbisau yn cyllidebu ar gyfer diffyg yn 2023/24 ac yn defnyddio cronfeydd wrth gefn i gwrdd â'r diffyg; ac

e) y bydd y galw a'r angen am ofal lliniarol yn tyfu'n sylweddol wrth i'r boblogaeth heneiddio ac mae mwy o bobl yn byw yn hirach gyda chyflyrau cronig lluosog.

2. Yn galw ar Lywodraeth Cymru i:

a) ymrwymo i weithio gyda'r sector i fynd i'r afael â'r heriau cyllido uniongyrchol, gan gynnwys sicrhau cynnig cyflog teg i weithlu hosbisau, sy'n cyfateb i'r cynnydd yn yr Agenda ar gyfer Newid, fel bod cydraddoldeb â chydweithwyr yn y GIG;

b) datblygu ateb ariannu cynaliadwy hirdymor mewn partneriaeth â'r sector, gan gynnwys fformiwla ariannu genedlaethol newydd, cynllun gweithlu, a manyleb gwasanaeth gofal lliniarol a diwedd oes; ac

c) ymestyn adolygiad cyllid gofal diwedd oes Llywodraeth Cymru, y disgwylir iddo ddod i ben ym mis Ionawr 2024, os nad yw hyn yn ymarferol o fewn yr amserlen hon.

Cefnogwyr

[Adam Price \(Dwyrain Caerfyrddin a Dinefwr\)](#)

[Cefin Campbell \(Canolbarth a Gorllewin Cymru\)](#)

[Jane Dodds \(Canolbarth a Gorllewin Cymru\)](#)

[Mark Isherwood \(Gogledd Cymru\)](#)

[Peredur Owen Griffiths \(Dwyrain De Cymru\)](#)

[Sioned Williams \(Gorllewin De Cymru\)](#)

Cynhaliwyd pleidlais ar y cynnig:

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
32	12	0	44

Derbyniwyd y cynnig.

7 Dadl ar adroddiad y Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon, a Chysylltiadau Rhyngwladol – Y tu ôl i'r llenni: Gweithlu'r diwydiannau creadigol – Gohiriwyd tan 31 Ionawr 2024

Gohiriwyd yr eitem hon tan 31 Ionawr 2024.

8 Dadl y Ceidwadwyr Cymreig – Ariannu llywodraeth leol

Dechreuodd yr eitem am 17.54

Gohiriwyd y bleidlais ar y cynnig a'r gwelliannau o dan yr eitem hon tan y Cyfnod Pleidleisio.

Cynhaliwyd pleidlais ar y cynnig heb ei ddiwygio:

NDM8459 [Darren Millar \(Gorllewin Clwyd\)](#)

Cynnig bod y Senedd:

1. Yn cydnabod y rôl hanfodol y mae cynghorau'n ei chwarae wrth ddarparu gwasanaethau cyhoeddus ledled Cymru a'r heriau cyllido y maent yn eu hwynebu.
2. Yn cydnabod bod Llywodraeth Cymru yn derbyn y lefelau uchaf erioed o gyllid gan Lywodraeth y DU.
3. Yn nodi bod gan gynghorau dros £2.75 biliwn mewn cronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio.
4. Yn gresynu bod cynghorau'n ymgynghori ar godiadau o hyd at 25 y cant i'r dreth gyngor ar gyfer blwyddyn ariannol 2024–2025.
5. Yn galw ar Lywodraeth Cymru i:
  - a) comisiynu adolygiad annibynnol o fformiwla cyllido llywodraeth leol Cymru;
  - b) gweithio gydag awdurdodau lleol i ddefnyddio eu cronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio i gadw'r dreth gyngor mor isel â phosibl; ac
  - c) ei gwneud yn ofynnol i unrhyw awdurdod lleol sy'n cynnig codiad o dros 5 y cant i'r dreth gyngor gynnal refferendwm lleol a chael pleidlais o blaid cyn gweithredu'r cynnydd arfaethedig.

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
---------	--------	----------	----------

12	0	32	44
----	---	----	----

Gwrthodwyd y cynnig heb ei ddiwygio.

Cyflwynwyd y gwelliannau a ganlyn:

Gwelliant 1 [Lesley Griffiths \(Wrecsam\)](#)

Dileu pwyntiau 1 a 2 a rhoi yn eu lle:

Yn cydnabod y rôl hanfodol sydd gan awdurdodau lleol o ran darparu gwasanaethau cyhoeddus ledled Cymru, y cynnydd sylweddol yn y setliad llywodraeth leol dros y ddwy flynedd ddiwethaf, diogelu'r cynnydd o 3.1 y cant ar gyfer 2024–25, a'r heriau cyllido y mae awdurdodau yn eu hwynebu serch hynny.

Yn cydnabod bod cyllideb Llywodraeth Cymru ar gyfer 2024–25 bellach yn werth hyd at £1.3 biliwn yn llai mewn termau real na phan gafodd ei phennu yn 2021.

Cynhaliwyd pleidlais ar welliant 1:

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
23	0	21	44

Derbyniwyd gwelliant 1.

Gwelliant 2 [Peredur Owen Griffiths \(Dwyrain De Cymru\)](#)

Dileu popeth ar ôl pwynt 2 a rhoi yn ei le:

Yn gresynu at:

a) y tanariannu cronig i Gymru gan lywodraethau olynol y DU, sy'n effeithio ar gyllidebau awdurdodau lleol; a

b) amcangyfrifon o fwllch cyllido o £750 miliwn erbyn 2027 a fydd yn ymwreiddio ymhellach amddifadedd ac anghydraddoldeb.

Yn credu bod cyllid llywodraeth leol yng Nghymru ar daflwybr anghynladwy heb fodel ariannu teg o San Steffan.

Yn galw ar Lywodraeth Cymru i:

a) gofyn yn ffurfiol i Lywodraeth y DU adolygu model cyllido Barnett ar sail anghenion cymdeithasol Cymru i gefnogi pob maes cyllidebol, gan gynnwys cyllid awdurdodau lleol;

b) cyflwyno cynlluniau manwl ar frys a fydd yn rhoi sylfaen gynaliadwy i awdurdodau lleol a'r holl wasanaethau cyhoeddus; ac

c) darparu canllawiau ar sut mae isafswm presennol y Grant Cynnal Refeniw yn ymwneud â setliad llywodraeth leol ar gyfer 2024–25, a datblygu strategaeth i sicrhau y caiff y Grant Cynnal Refeniw ei gymhwyso'n gyson drwy flynyddoedd ariannol dilynol.

Yn galw ar Lywodraeth y DU ar y pryd i weithredu fformiwla ariannu teg bob amser sy'n galluogi Llywodraeth Cymru i ariannu awdurdodau lleol yn ddigonol.

Cynhaliwyd pleidlais ar welliant 2:

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
10	0	34	44

Gwrthodwyd gwelliant 2.

Gwelliant 3 [Lesley Griffiths \(Wrecsam\)](#)

Dileu pwynt 5 a rhoi yn ei le:

Yn nodi y bydd Llywodraeth Cymru yn:

a) parhau i ddatblygu a chynnal fformiwla ariannu llywodraeth leol Cymru mewn partneriaeth â llywodraeth leol; a

b) parhau i gydnabod pwysigrwydd gwneud penderfyniadau democrataidd lleol ynghylch cyllidebau cynghorau a gwasanaethau cyhoeddus.

Cynhaliwyd pleidlais ar welliant 3:

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
32	0	12	44

Derbyniwyd gwelliant 3.

Cynhaliwyd pleidlais ar y cynnig fel y'i diwygiwyd:

NDM8459 [Darren Millar \(Gorllewin Clwyd\)](#)

Cynnig bod y Senedd:

1. Yn cydnabod y rôl hanfodol sydd gan awdurdodau lleol o ran darparu gwasanaethau cyhoeddus ledled Cymru, y cynnydd sylweddol yn y setliad llywodraeth leol dros y ddwy flynedd ddiwethaf, diogelu'r cynnydd o 3.1 y cant ar gyfer 2024–25, a'r heriau cyllido y mae awdurdodau yn eu hwynebu serch hynny.

2. Yn cydnabod bod cyllideb Llywodraeth Cymru ar gyfer 2024–25 bellach yn werth hyd at £1.3 biliwn yn llai mewn termau real na phan gafodd ei phennu yn 2021.

3. Yn nodi bod gan gynghorau dros £2.75 biliwn mewn cronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio.

4. Yn gresynu bod cynghorau'n ymgynghori ar godiadau o hyd at 25 y cant i'r dreth gyngor ar gyfer blwyddyn ariannol 2024–2025.

5. Yn nodi y bydd Llywodraeth Cymru yn:

a) parhau i ddatblygu a chynnal fformiwla ariannu llywodraeth leol Cymru mewn partneriaeth â llywodraeth leol; a

b) parhau i gydnabod pwysigrwydd gwneud penderfyniadau democrataidd lleol ynghylch cyllidebau cyngorau a gwasanaethau cyhoeddus.

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
23	0	21	44

Derbyniwyd y cynnig fel y'i diwygiwyd.

9 Cyfnod Pleidleisio

Dechreuodd yr eitem am 19.00

10 Dadl Fer

Dechreuodd yr eitem am 19.04

NDM8457 [Altaf Hussain \(Gorllewin De Cymru\)](#)

Pwnc llosg: mynd i'r afael â chanser yr esoffagws a'r stumog yng Nghymru.

Daeth y cyfarfod i ben am 19.32

Cynhelir Cyfarfod Llawn nesaf y Senedd am 13.30, Dydd Mawrth, 30 Ionawr 2024